

Hariduslike erivajadustega õpilast toetava tugisüsteemi korralduspõhimõtted
Orissaare Gümnaasiumis

1. Haridusliku erivajadusega (HEV) õpilaste õppekorralduse põhimõtted

Orissaare Gümnaasiumis lähtutakse hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppekorraldusel Haridus- ja teadusministri 23. 12. 2010. a. määrusest nr 76, OG põhimääruse § 13, kooli kodukorrast ning kooli õppekava punktist 24.

Õpetamisel järgitakse kaasava hariduse põhimõtet (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS) § 6: kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning on võrdväärset kättesaadav kõigile isikutele, sõltumata nende sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, rahvusest, soost, elukohast või hariduslikust erivajadusest;

PGS § 47

(9) Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

HEV õpilaste õpet, koostööd klassijuhatajate, aineõpetajate ning erinevate tugispetsialistide vahel korraldab HEV õppe koordinaator.

HEV õpilase arengu toetamisel on kolm põhimõtet:

õpilase toetamine on süsteemne;

toetatakse ühtse tugimeeskonnana;

tegevused õpilase toetamiseks on individualiseeritud.

Õpilast toetava **tugisüsteemi** ülesanne on koostööselt toetada õpilase arengut, uurida õpilase arengutingimusi ning vajadusel muuta tingimused arengule sobivaks.

Tugimeeskonna moodustavad aineõpetaja, klassijuhataja ja -õpetaja, sotsiaalpedagoog, logopeed, õpiabi õpetaja, õppejuht, direktor, valla lastekaitsespetsialist.

Tugiteenus on konkreetne õpilase HEV-st lähtuv ja tema arengut toetav tegevus (konsultatsioon, sotsiaalpedagoogi või logopeedi nõustamine, õpiabirühma suunamine, huviringi suunamine, pikapäevarühma suunamine, raamatukogus iseseisev töö, abiõpetaja rakendamine ainetunnis, õpilaskodu teenus).

HEV õpilastega töötavad tugispetsialistid ja nende ülesanded

HEV-õppe koordinaator

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppetöö koordinaatori töö eesmärk on koordineerida tugisüsteemide ja tugispetsialistide tööd.

HEV-koordinaatori tööülesanded:

- Toetab ja juhendab õpetajaid hariduslike erivajaduste väljaselgitamisel
- teeb õpetajale, vanemale ja kooli juhtkonnale ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks
- planeerib õppetegevused
- nõustab klassijuhatajat, aineõpetajat, lapsevanemat
- teeb kokkuvõtteid rakendatud tugisüsteemide tulemuslikkusest ning jagab kokkuvõtvaid dokumente õppealajuhataja ning lapsevanemaga
- koordineerib individuaalse õppekava koostamist

- osaleb arendustegevuses
- täidab õppija individuaalsuse kaarti
- kaasab õppe-ja kasvatustegevuse planeerimisse erinevaid spetsialiste
- kutsub kokku tugisüsteemide koosolekud
- korraldab HEV-õpilase, lapsevanema ja aineõpetajate kohtumisi

Vähemalt korra aastas hindab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitud toe rakendamise mõju ja teeb ettepanekuid edasiseks tegevuseks.

Klassijuhataja/ klassiõpetaja/ aineõpetaja

Õpilase probleemide esmane märkaja on õpetaja.

Õpetaja kasutab tundides erivajadusega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine, konsultatsioonid.

Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele.

Klassiõpetaja/klassijuhataja suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutusele võetud tugimeetmetest.

Raskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja/klassiõpetaja või aineõpetaja tugisüsteemide spetsialistidega, et kohaldada tõhusamaid tugimeetmeid.

Õpiabi õpetaja

Õpiabi õpetaja töö eesmärgiks on hariduslikest erivajadustest lähtuvalt toetada õpilaste arengut õpiabi tundides. Õpiabi tunnid on õpilasele vähemalt 1 korda nädalas.

Õpiabi õpetaja tööülesanded:

- selgitada koos aineõpetajaga välja õpiabi vajavad õpilased;
- kujundada püsivate õpiraskustega lastel õpioskusi;
- aidata õpilasi teadmiste omandamisel neile sobivaimal viisil, toetada ja julgustada;
- nõustada vajadusel lapsevanemaid, kolleege jt võimalikke last toetavaid inimesi.
- osaleda õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel ja individuaalse õppekava (IÖK) koostamisel ning rakendamisel.

Õpiabirühma õpetaja teeb koostööd klassiõpetaja, aineõpetaja ja teiste spetsialistidega, koostab vajalikud töökavad, valib sobiva õppemetoodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist, aitab luua erinevate õppeainete vahelisi seoseid ning suunab kasutama õpilasele sobivaid strateegiaid õppematerjali omandamiseks.

Logopeed

Logopeedi töö eesmärgiks on toetada lugemis- ja kirjutamisraskustega õpilasi.

Logopeedi tööülesanded:

- meetodite ja materjalide valimine õpilaste lugemis- ja kirjutamisraskuste uurimiseks;
- lugemisel ja kirjutamisel avalduvate vigade analüüsimine;
- kirjutamis- ja lugemisoskuse kujundamine;
- õpilase kommunikatsioonivõime hindamine;
- õpilase keeleliste oskuste arendamine suulises kõnes.

Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega kommunikatsioonihäiretega õpilaste õpetamiseks.

Sotsiaalpedagoog

Sotsiaalpedagoogi töö eesmärgiks on õpilaste sotsiaalse tegevusvõime ja toimetuleku toetamine.

Sotsiaalpedagoogi tööülesanded:

- koolikohustuse täitmise jälgimine;

- koostöö laste ja nende vanematega, samuti klassijuhatajate, aineõpetajate ning koolijuhtkonnaga koolikohustuse eirajate ja käitumisprobleemidega laste abistamisel ja suunamisel;
- koolis esilekerkivate sotsiaalsete probleemide ennetamine, samuti koolivägivallajuhtumite lahendamine; kooli tugivõrgustiku kaasamine lapse abistamisprotsessi;
- vajadusel lastekaitse-, sotsiaalhoolekande- ja korrakaitseüsteemide kaasamine lapse ja tema pere mõjutamisprotsessi.

Abiõpetaja

Abiõpetaja töö eesmärgiks on õpilase juhendamine tava- või HEV eriklassis õppimisel.

Abiõpetaja tööülesanded:

- osalemine ainetundides aineõpetaja abistajana.
- õpilaste toetamine õppetundides võib olla nii individuaalne kui ka suunatud suuremale grupile;
- suuremat abi vajavate õpilaste toetamisel on võimalik õpilast ka klassist väljaspool

individuaalselt juhendada.

Abiõpetaja täidab õppeprotsessi käigus õpetaja antud ülesandeid, teeb õpetajaga koostööd.

Pikapäevarühma kasvataja

põhiülesandeks on pikapäevarühmas õppe- ja kasvatustöö tulemuslik teostamine.

Pikapäevarühma kasvataja tööülesanded:

- nõustab ja annab õpilastele vajadusel õpiabi
- tagab õpilaste turvalisuse pikapäevarühmas viibimise ajal
- aitab lahendada õpilaste probleeme, tõstatades neid vajadusel kooli juhtkonna ees
- teeb koostööd klassijuhatajaga, kooli juhtkonnaga, lapsevanemate või hooldajatega;

Õpilaskodu kasvataja

Õpilaskodu kasvataja töö eesmärgiks on õpilaskodus elavate õpilaste ööpäevaringse turvalisuse tagamine

Õpilaskodu kasvataja tööülesanded:

- jälgib õpilaste õppimist ja koolikohustuse täitmist
- vajadusel abistab neid õppimisel, kaaslastega suhtlemisel ja iseendaga toimetulemisel
- arendab õpilaste distsipliini, enesekontrolli ja hügieeni
- tegeleb individuaalselt iga õpilasega ja suunab vajadusel nende tegevusi.

Õpilaskodu kasvataja osaleb vajadusel tugisüsteemi koosolekutel õpilaskodus elavate õpilaste õppetöö küsimustes, annab tagasisidet ja teeb koostööd tugisüsteemi spetsialistidega.

Tugiteenused

sotsiaalpedagoogiline nõustamine

Kõikidele õpilastele võimaldatakse sotsiaalpedagoogi abi. Sotsiaalpedagoog osaleb HEV õpilaste väljaselgitamisel, sotsiaalsete pädevuste kujundamisel ja toetamisel, tegeleb nende õpilaste peredega, abistab õpilasi isiklike ja sotsiaalsete probleemide lahendamisel ja jälgib koolikohustuse täitmist. Sotsiaalpedagoog osutab abi HEV õpilaste klassikollektiiviga kohanemisel, teeb preventatiivset tööd koolikiusamise valdkonnas ja abistab konfliktsituatsioonide väljaselgitamisel ning lahendamisel.

Vajadusel esindab sotsiaalpedagoog HEV õpilasi väljaspool kooli.

logopeediline õpiabi

Logopeedilist abi viib läbi eripedagoogilise ettevalmistusega logopeed. Logopeedi poolt läbiviidav häälikuseade toimub individuaaltööna kuni 20 minutit õpilase kohta nädalas. Häälikuseadel on vajalik lapsevanema pidev, aktiivne osalemine ja kohustus tagada järjepidev töö kodus. Õpilaste nimekirjad, tundidest osavõtt ja sisu kantakse ekooli. Õpilaste arvu rühmas määrab direktor.

õpiabirühm

Õpiabirühma eesmärk on toetada pikaajaliste või püsivate spetsiifiliste õpiraskustega 1. - 9. klassi õpilasi. Õpiabirühma tund on korrektsioonilise suunitlusega, arvestades õpilase ealisi ja individuaalseid iseärasusi, psüühiliste protsesside (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine), tunde- ja tahtevalla, mootorika, kõne, suhtlemise ning õpioskuste taset. Õpiabirühma tunnid viiakse läbi õppetöö välisel ajal või osaliselt sama ainetunni ajal. Tunnid toimuvad vastavalt kinnitatud tunni- ning tööplaanile.

pikapäevarühm

Pikapäevarühma eesmärgiks on õpetajapoolse toetuse ja õpiabi pakkumine väljaspool ainetundi ning õpilase individuaalsuse väljaselgitamine, õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine. Pikapäeva rühma õpetaja suunab kodutööde tegemist. Tegeletakse erinevate tegevustega vastavalt pikapäevarühma päevakavale: õppimine koos puhkepausidega, mängud (arendavad lauamängud, konstrueerimismängud, nuputamismängud liikumismängud, võistlusmängud, pallimängud jms, jalutuskäigud õues, kooli arvutiklassi külastamine, kooli raamatukogu külastamine, vaba tegevus (näiteks lugemine, joonistamine, muu käeline tegevus).

õpilaskodu teenus

Orissaare Gümnaasiumi õpilaskodu on moodustatud Orissaare Gümnaasiumi õpilaste majutamiseks – soodsa ja nõuetekohase õppe-, elu- ning kasvatustingimuste kindlustamiseks.

Õpilase arengu toetamine

Kui õpilasel tekib takistusi koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õppetöös, siis esmalt pakutakse õpilasele **üldist tuge**:

õpetaja pakutav individuaalne lisajuhendamine;

tugispetsialistide teenuse kättesaadavus;

vajadusel õpitundide korraldamine individuaalselt või rühmas.

Üldise toe rakendamiseks on vajalik lapsevanema nõusolek, mis väljendub kokkuleppes vanemaga, seejärel avatakse õpilasele IAJK (individuaalse arengu jälgimise kaart).

Kui kooli poolt pakutud üldine tugi ei anna õpilase arengus soovitud tulemusi, siis võib õpilasele rakendada **tõhustatud tuge või erituge**.

Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele.

kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika-ja käitumishäire või muu terviseseisundi või puude tõttu vajab õpet õpiraskustega õpilaste klassis, käitumisprobleemidega õpilaste klassis, raskete somaatiliste haigustega või kõnepuudega õpilaste klassis. Tõhustatud tuge viiakse läbi kuni 12 õpilasega klassis.

Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti- või meelepuudest või liitpuudest vajab õpet kas individuaalõppes, väikeklassis, tundeelu-ja käitumishäiretega, liitpuudega, kasvatusraskustega või nägemis- ja kuulmispuudega õpilaste klassis, toimetuleku- või hooldusõppes. Erituge saavate õpilaste klassis võib olla kuni 6 õpilast.

Koduõpe

Koduõpe on õppe korraldamine õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase vanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume. Haridusliku erivajadusega õpilasele rakendatakse koduõpet tulenevalt tema terviseseisundist.

Individaalõpe

Individaalõpe on ette nähtud õpilasele, kes terviseseisundist tulenevalt vajab koolis pidevat jälgimist või abistamist (rakendatakse nõustamismeeskonna soovitusel).

Tulenevalt õpilase tervislikust seisundist ja vajadustest rakendatakse õpilasele individuaalset õppekava.

Tõhustatud tuge või erituge võib rakendada ainult koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel, lapsevanema kirjalikul nõusolekul. Õpe eriklassis on ajaliselt piiritletud.

Direktor otsustab õpilase määramise õpiabirühma, tasemerühma või eriklassi.

Andekas laps ja erivajadus

Andeka lapse väljaselgitamisele ja erivajadusele pööravad tähelepanu aineõpetajad, ringijuhid, tugisüsteemi spetsialistid, klassijuhatajad ja juhendajad.

- lisatöö ainetunnis

- keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded,

- kaasahaaramisvõimalused ainetundides (õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama, mahajääjat aitama, tasemelt tugevamaid ja loovuse rakendamist nõudvaid ülesandeid lahendama)

- edukas õpilane aitab õpetajat lisamaterjalidega tunni ettevalmistamisel,

- tunniväline toetamine:

- õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest

- tunniväline tegevus (aineringid, projektides osalemine, individuaalsed konsultatsioonid jms)

- ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms

- huvikool

- teaduskool

- projektiõpe

- osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel

- loovtööd kunstide alal

- iseseisev töö raamatukogus või juhendaja juures

- lisalektüüri lugemine populaarteaduslikest raamatutest, teaduskirjandusest ja perioodikast

Andekate õpilaste puhul rakendatakse vajadusel individuaalset õppekava. Võimete väljaarendamiseks pakutakse valikkursusi.